

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมา/ความสำคัญ/หลักการและเหตุผล

คณะภคินีเซนต์ปอล เดอ ชาร์ตร มีต้นกำเนิดจากประเทศฝรั่งเศส ในปี พ.ศ. 2239 สมาชิกของคณะเป็นนักบวชสตรีที่ทำงานอุทิศตนเพื่อสังคม ในด้านการรักษาพยาบาลผู้เจ็บป่วย และให้การศึกษาแก่เด็กและเยาวชน ปัจจุบันขยายสาขาไปทุกทวีปของโลก

คณะภคินีเซนต์ปอล เดอ ชาร์ตร ได้เข้ามาทำงานในประเทศไทย ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2441 ตามคำเชิญของ ฯพณฯ เวย์ ซึ่งดำรงตำแหน่งเป็นสังฆประมุขของคริสตศาสนานิกายโรมันคาทอลิกในสมัยนั้น งานชิ้นแรกที่ภคินีเซนต์ปอล เดอ ชาร์ตร ได้ปฏิบัติคือการรักษาพยาบาล โดยเข้าดำเนินงานบริหารโรงพยาบาลเซนต์หลุยส์ ถนนสาทรใต้ ในปีพ.ศ. 2446 ได้เปิดโรงเรียนสอนเด็กหญิงชั้นที่ตำบลบางรัก ชื่อว่าโรงเรียนอัสสัมชัญคอนแวนต์ คู่กับโรงเรียนอัสสัมชัญบางรัก ที่ให้การศึกษาเด็กชายและเปิดทำการสอนอยู่ก่อนหน้านี้อแล้ว โดยคณะนักบวชเซนต์คาเบรียล

ปัจจุบันคณะภคินีเซนต์ปอล เดอ ชาร์ตร ได้ทำการเปิดสถาบันการศึกษาขึ้นเป็นจำนวนมาก ให้บริการการศึกษาตั้งแต่ระดับก่อนปฐมวัยจนถึงมัธยมศึกษา เป็นจำนวน 27 โรงเรียนและพลีชีพการอีก 2 โรงเรียนกระจายอยู่ทั่วทุกภาคของประเทศไทย

โรงเรียนในเครือคณะภคินีเซนต์ปอล เดอ ชาร์ตร มีฐานะเป็นโรงเรียนเอกชนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน กระทรวงศึกษาธิการ และยังรับแนวนโยบายและวัตถุประสงค์ของสภาการศึกษาคาทอลิกแห่งประเทศไทยมาใช้ปฏิบัติ เพื่อความเป็นสากลทางด้านการศึกษาอีกด้านหนึ่ง วิธีการดำเนินการศึกษาที่ผ่านมา มีลักษณะคล้ายการบริหารของมูลนิธิภคินีเซนต์คาเบรียล ซึ่งมีศักดิ์ ว่องประชาบุญกุล (2527) ได้วิเคราะห์ไว้ในปริญญาานิพนธ์เรื่องการบริหารการศึกษาของมูลนิธิภคินีเซนต์คาเบรียล ว่า "โดยทั่วไปแล้วเป็นเรื่องของการปฏิบัติกันมาเป็นประเพณี การปกครองและการอยู่ร่วมกันของบุคคลที่ยึดในอุดมการณ์และจุดมุ่งหมายเดียวกัน เป็นการอยู่ร่วมกันในสถาบันหนึ่ง ในสังคมโดยอาศัยหลักธรรมตามแนวทางศาสนา คือ การถือพรหมจรรย์ ความมบนอบและความยากจน เป็นแนวปฏิบัติ

ตลอดมา"

โรงเรียนในเครือคณะภคินีเซนต์ปอล เดอ ชาร์ตร จำนวน 29 โรงเรียน ให้การศึกษาแก่เยาวชนในระดับต่าง ๆ ตั้งแต่ก่อนปฐมวัยจนถึงระดับมัธยมศึกษา กระจายอยู่ตามจังหวัดต่าง ๆ ในทุกภาคของประเทศไทย ขนาดของโรงเรียนมีตั้งแต่ระดับเล็กจนถึงระดับขนาดใหญ่ มีนักเรียนตั้งแต่ 40 คน จนถึง 4,000 คน ดังนี้คือ

1. ระดับก่อนปฐมวัย จำนวน 1 โรงเรียน
2. ระดับอนุบาล 2 โรงเรียน
3. ระดับอนุบาล - ประถมปีที่ 6 จำนวน 1 โรงเรียน
4. ระดับอนุบาล - มัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 15 โรงเรียน
5. ระดับอนุบาล - มัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 6 โรงเรียน
6. ระดับประถมศึกษาปีที่ 1 - มัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 2 โรงเรียน
7. ระดับพณิชยการ จำนวน 2 โรงเรียน

โรงเรียนดังกล่าวตั้งอยู่ในเขตกรุงเทพมหานครจำนวน 11 โรงเรียน ในเขตต่างจังหวัดจำนวน 18 โรงเรียน แยกเป็น 2 ประเภท คือ

- ประเภทที่ 1 โรงเรียนอยู่ในการปกครองของคณะภคินีเซนต์ปอล เดอ ชาร์ตร
- ประเภทที่ 2 โรงเรียนอยู่ในการปกครองของสังฆประมุข (ผู้นำทางศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิก)

ปัญหาที่โรงเรียนในเครือคณะภคินีเซนต์ปอล เดอ ชาร์ตร ประสบอยู่ในปัจจุบันคือ บุคลากรส่วนหนึ่งลาออกกลางคัน อันเป็นผลกระทบต่อการเรียนการสอนเป็นอย่างมาก ผลของการสำรวจโรงเรียนในเครือคณะภคินีเซนต์ปอล เดอ ชาร์ตร ในเขตกรุงเทพมหานครจำนวน 10 โรงเรียน ในช่วงระยะเวลา 3 ปี (พ.ศ. 2529 - 2531) ปรากฏว่าบุคลากรโรงเรียนในเครือคณะภคินีเซนต์ปอล เดอ ชาร์ตร ลาออกสิ้นปีการศึกษาร้อยละ 5.54 ลาออกระหว่างปีการศึกษาเป็นจำนวนถึงร้อยละ 3.5 ปัญหาที่ **ไชยเดช (2514)** ได้ให้สาเหตุของการลาออกของครูโรงเรียนเอกชนไว้ในปริทัศน์หนังสือ **ความสัมพันธ์ระหว่างผู้บริหารโรงเรียนราษฎร์กับครูโรงเรียนราษฎร์ว่า** "ความผูกพันระหว่างโรงเรียนกับครูเป็นไปอย่างหลวม ๆ ครูขาดความรู้สึกมั่นคงในอาชีพ ขาดความจงรักภักดีต่อโรงเรียน จึงเห็นได้ชัดว่าโรงเรียนราษฎร์ต่างต้องประสบปัญหาการเข้าออกของครูมีอัตราค่อนข้างสูง" อีกห้าปีต่อมา

วิโรจน์ สุวรรณวงศ์ (2519) ได้เน้นให้ชัดเจนขึ้นในปริญญาพันธเรื่อง การบริหารบุคลากร
 ของโรงเรียนกองทัพกอบกู้ในภาคกลาง ว่า "ครูส่วนใหญ่อาศัยโรงเรียนเป็นสถานที่
 พักพิงชั่วคราว เมื่อพบช่องทางที่ดีกว่าก็จะลาออกไป บางที่เกือบจะเรียกได้ว่าละทิ้งหน้าที่ซึ่ง
 ก่อให้เกิดความเสียหายแก่การเรียนการสอนของโรงเรียนเป็นอย่างมาก บางโรงเรียนก็จะมีแต่
 ครูที่มีวุฒิต่ำหรือไม่มีวุฒิต่างครูเลย ซึ่งไม่มีช่องทางจะเปลี่ยนงานใหม่เท่านั้นที่จะอยู่กับโรงเรียน
 ได้นาน ส่วนครูที่มีวุฒิสูงที่โรงเรียนหาได้ก็อยู่ด้วยไม่นาน" นอกจากนี้ยังพบว่า มีปัญหาในการ
 ปฏิบัติงานของครูโรงเรียนคาทอลิกในด้านอื่น ๆ ดังเช่นชนะ ธนสมบูรณ์ (2526) ได้วิเคราะห์
 ปัญหาไว้ในปริญญาพันธ การบริหารงานบุคคลของโรงเรียนคาทอลิกในกรุงเทพมหานคร สรุป
 ได้ดังนี้ "เงินเดือนและสวัสดิการต่าง ๆ ทางโรงเรียนไม่สามารถจัดให้เท่าเทียมกับโรงเรียน
 รัฐบาล โรงเรียนขาดปัจจัยในการอบรมวิชาการและส่งครูไปดูงาน เมื่อครูทำงานไปนาน ๆ
 ไม่มีการปรับขึ้นเงินเดือนเหมือนโรงเรียนรัฐบาล ทำให้รายได้ครูไม่เพียงพอ ครูได้รับความสนใจ
 จากผู้บริหารน้อยไป ทำให้ครูขาดกำลังใจ" และอีกสามปีต่อมาวิทยา คู่วิรัตน์ (2529) ได้
 วิจัยปัญหาเกี่ยวกับกระบวนการบริหารโรงเรียนคาทอลิกอัครสังฆมณฑลกรุงเทพมหานคร สรุป
 ได้ว่า "โรงเรียนส่วนใหญ่ไม่มีการจัดทำแผนกำลังคนอย่างเป็นระบบ ปัญหาที่พบคือ บุคคลไม่
 สามารถปฏิบัติหน้าที่ให้ตรงกับหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ครูผู้สอนไม่สามารถไปอบรมสัมมนา เนื่อง
 จากการขาดรายได้ต้องสูญเสียประโยชน์ต่าง ๆ ที่ตนเองพึงได้รับ และไม่มีเวลาเพียงพอที่จะ
 ไปรับการอบรมสัมมนา การกำหนดเกณฑ์การพิจารณาความดีความชอบหรือการเปลี่ยนตำแหน่ง
 หน้าที่มีค่าเฉลี่ยของปัญหาอยู่ในระดับสูง" เมธี ปลื้มธนาภรณ์ (2526) ได้ทำการวิจัย
 เรื่อง การศึกษาทัศนคติต่อวิชาชีพของครูโรงเรียนคาทอลิกในประเทศไทย ได้สรุปผลการวิจัย
 เกี่ยวกับความตั้งใจที่จะประกอบอาชีพครูและความต้องการที่จะเป็นครูต่อไปไว้ดังนี้ "ครู
 โรงเรียนคาทอลิกส่วนใหญ่มีความตั้งใจมาก่อนที่จะประกอบอาชีพครู โดยให้เหตุผลว่าเห็น
 คุณค่าของอาชีพนี้และมีความประสงค์ที่จะเป็นครูต่อไปแม้ว่าจะสามารถเปลี่ยนแปลงอาชีพได้
 แต่ก็มีครูส่วนหนึ่งที่ไม่ประสงค์จะเป็นครูต่อไป ครูที่เป็นฆราวาสทั้งที่นับถือศาสนาพุทธและศาสนา
 คริสต์โรมันคาทอลิก มองปัญหาในเรื่องรายได้น้อย ไม่พอใช้จ่ายในครอบครัว รวมทั้งเกิดความ
 เบื่อหน่ายในอาชีพเพราะจำเจ และต้องทำงานหนัก ในขณะที่ครูที่เป็นนักบวช ต้องการเปลี่ยน
 แปลงภาระหน้าที่ในการเป็นครูไปทำงานอย่างอื่น เพราะประสงค์จะแสวงหาประสบการณ์
 แปลก ๆ ใหม่ ๆ บ้าง อีกประการหนึ่งก็เพราะไม่ชอบอาชีพครู" อมรชัย คันคิเมธ ได้สรุป

เรื่อง ปัญหาการศึกษาเอกชน ในการประชุมสัมมนาทางวิชาการ ณ ห้องศาลาไทย โรงแรม แอมบาสเคอร์ เมื่อวันที่ 28 พฤศจิกายน 2528 ไว้ดังนี้ "ปัญหาความไม่ประสานงานระหว่าง รัฐและเอกชนในการ รับบุคลากรทั้ง ในช่วงเวลาของการรับและ คัดเลือกบุคลากรที่มีคุณภาพเป็น เหตุให้สถานศึกษาเอกชนขาดบุคลากร บุคลากรในสถานศึกษาเอกชนขาดคุณภาพ และปัญหา เกี่ยวกับสวัสดิการและระเบียบวินัยของ ครูสถานศึกษาเอกชน ซึ่งมีสาเหตุจากการเข้าควบคุม ของรัฐมากเกินไป"

สภาพของโรงเรียนที่ให้การศึกษาในระดับต่าง ๆ กัน ขนาดต่างกันและการกระจาย ตั้งอยู่ในภูมิภาคต่าง ๆ รวมทั้งปัญหาที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ผู้วิจัยมีความสนใจอย่างยิ่งที่จะ ศึกษาค้นหาสภาพและปัญหาการบริหารงานบุคลากรโรงเรียนในเครือคณะภคินีเซนต์ปอล เดอ ชาร์ตร ว่ามีสภาพและปัญหาอย่างไร เพื่อจะนำข้อมูลมาวิเคราะห์และประมวลเป็นข้อเสนอแนะ ในการปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาโรงเรียนในเครือคณะภคินีเซนต์ปอล เดอ ชาร์ตร ให้สามารถปฏิบัติงานและดำเนินงานให้การศึกษาตามวัตถุประสงค์ได้ดียิ่งขึ้น และเป็นแนวทาง ให้โรงเรียนอื่น ๆ ที่มีลักษณะการบริหารเหมือนกันหรือใกล้เคียงกันได้ตระหนักถึงปัญหาการบริหารงานบุคลากรเพื่อหาทางปรับปรุงการบริหารโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพของการบริหารงานบุคลากรโรงเรียนในเครือคณะภคินีเซนต์ปอล เดอ ชาร์ตร
2. เพื่อศึกษาปัญหาการบริหารงานบุคลากรโรงเรียนในเครือคณะภคินีเซนต์ปอล เดอ ชาร์ตร

ขอบเขตของการวิจัย

เพื่อศึกษาปัญหาการบริหารงานบุคลากรของโรงเรียนในเครือคณะภคินีเซนต์ปอล เดอ ชาร์ตร 4 ด้าน

1. การสรรหาให้ได้มาซึ่งบุคลากร
2. การธำรงรักษา
3. การพัฒนา
4. การให้พ้นจากงาน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1. เมื่อทำการวิจัยแล้วนำมาเป็นข้อเสนอแนะการปรับปรุงและพัฒนาการบริหารงานบุคลากรของโรงเรียนในเครือคณะภคินีเซนต์ปอล เดอ ชาร์ตร
2. นำไปปรับปรุงใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารงานบุคลากรของโรงเรียนในเครือคณะภคินีเซนต์ปอล เดอ ชาร์ตร และโรงเรียนอื่นที่มีลักษณะการบริหารคล้ายหรือใกล้เคียงกับโรงเรียนในเครือคณะภคินีเซนต์ปอล เดอ ชาร์ตร
3. เพื่อใช้เป็นแนวทางในการวิจัยเกี่ยวกับการบริหารงานด้านอื่น ๆ ของโรงเรียนในเครือคณะภคินีเซนต์ปอล เดอ ชาร์ตร และโรงเรียนอื่นที่มีลักษณะทางบริหารคล้ายหรือใกล้เคียงกับโรงเรียนในเครือคณะภคินีเซนต์ปอล เดอ ชาร์ตร

คำนิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

- ปัญหา หมายถึง อุปสรรคที่ขัดขวางการดำเนินงานไม่ให้เกิดบรรลุวัตถุประสงค์
- การบริหารงานบุคลากร หมายถึง การบริหารงานบุคลากรรวม 4 ด้าน ได้แก่ การสรรหา การดำรงรักษา การพัฒนาและการให้พ้นจากงาน
- ผู้บริหาร หมายถึง นักบวชสตรีที่ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียน อธิการบดี อาจารย์ใหญ่ ครูใหญ่ หรือผู้รักษาการณืแทนในตำแหน่งดังกล่าว
- โรงเรียนในเครือคณะภคินีเซนต์ปอล เดอ ชาร์ตร หมายถึง โรงเรียนที่มีผู้บริหารเป็นนักบวชของคณะภคินีเซนต์ปอล เดอ ชาร์ตร
- คณะภคินีเซนต์ปอล เดอ ชาร์ตร หมายถึง คณะนักบวชสตรีคณะหนึ่ง ที่ทำงานเพื่อสังคมโดยให้บริการเรื่องการศึกษาและการรักษาพยาบาล
- ภคินี/ซิสเตอร์ หมายถึง นักบวชสตรีในศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิกเป็นผู้ถือศีลบนปฏิญาณ 3 ประการคือ พรหมจรรย์ ความนอบน้อมเชื่อฟัง และถือความยากจน มีหน้าที่บริการสังคมตามเจตนารมณ์ของผู้ก่อตั้งคณะ

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
ประชากรได้แก่ผู้บริหารโรงเรียน 29 คน และครูผู้ปฏิบัติการสอนในโรงเรียน 29 โรงเรียน จำนวน 1854 คน

ในการวิจัยครั้งนี้ใช้ผู้บริหารโรงเรียนทั้งหมด 29 คน กลุ่มครูผู้สอนสุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตรของทาโร่ ยามาเน่ (Yamane, 1973) จากจำนวน 1854 คน ได้ครูผู้สอนเป็นกลุ่มตัวอย่าง 333 คน รวมตัวอย่างประชากร 362 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 แบบสัมภาษณ์อย่างมีโครงสร้าง ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเองเพื่อใช้สัมภาษณ์ผู้บริหารทั้ง 29 คน ในเรื่องของนโยบายการบริหารงานบุคลากร การสรรหา การดำรงรักษา การพัฒนา และการให้พ้นจากงาน

2.2 แบบสอบถามกลุ่มครูผู้สอน ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น แบ่งเป็น 3 ตอน คือ
ตอน 1 เกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นคำถามแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ตอน 2 เกี่ยวกับสภาพการบริหารงานบุคลากร มีลักษณะเป็นคำถามแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ตอน 3 เกี่ยวกับปัญหาการบริหารงานบุคลากร มีลักษณะคำถามเป็นมาตราส่วนประเมินค่า (Rating scale)

3. การรวบรวมข้อมูล

3.1 ผู้วิจัยสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียนด้วยตนเอง

3.2 ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามโดยขอความร่วมมือจากผู้บริหารมอบให้ครูผู้สอนในโรงเรียน ผู้วิจัยไปรับคืนด้วยตนเองโดยเฉพาะในเขตกรุงเทพมหานคร สำหรับโรงเรียนในต่างจังหวัดให้ส่งแบบสอบถามคืนทางไปรษณีย์

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 แบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์เนื้อหา ความถี่ ร้อยละ

4.2 แบบสอบถาม วิเคราะห์โดยหาค่าความถี่และค่า ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน นำเสนอในรูปตารางและความเรียง

ลำดับขั้นในการนำเสนอข้อมูล

บทที่ 1 บทนำ กล่าวถึง ความเป็นมา/ความสำคัญ/หลักการและเหตุผล วัตถุประสงค์

ของการวิจัย ขอบเขตของการวิจัย ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย คำนิยามศัพท์
เฉพาะในการวิจัย และวิธีดำเนินการวิจัย

- บทที่ 2 วรรณกรรม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย
- บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล
- บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายและข้อเสนอแนะ